

กสม. ๒

รายงานผลการตรวจสอบ

การละเมิดสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

วันที่ ๑๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๗

รายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๘/๒๕๖๗

เรื่อง สิทธิชุมชน และสิทธิของบุคคลในทรัพย์สิน กรณีร้องเรียนว่า หน่วยงานรัฐแก้ไขปัญห
และช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการสร้างเขื่อนศรีนครินทร์ ในพื้นที่อำเภอ
ศรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี ลำช้า

ผู้ร้อง ปกปิดชื่อ

ผู้ถูกร้อง กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

๑.ความเป็นมา

ผู้ร้องได้ร้องเรียนทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ ตามคำร้องที่ ๓๗/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๑๓
มีนาคม ๒๕๖๖ ว่า ตามที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้มีหนังสือ ที่ สม ๐๐๐๓/๑๔๖ ลงวันที่
๒๓ เมษายน ๒๕๕๑ แจ้งข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อนายกรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาแก้ไขปัญหาดินทำกิน
สำหรับผู้อพยพจากการสร้างเขื่อนศรีนครินทร์โดยเร่งด่วน แต่ปัญหาดังกล่าวยังไม่ได้รับการแก้ไข
ประชาชน ๙๐๐ ครอบครัว ที่อยู่ในพื้นที่ตำบลด่านแม่ฉลวย ตำบลนาสวน และตำบลเขาโจด อำเภอศรีสวัสดิ์
จังหวัดกาญจนบุรี ยังคงได้รับความเดือดร้อน เนื่องจากการดำเนินงานที่ล่าช้าของผู้ถูกร้อง หน่วยงานภาครัฐ
และข้าราชการ ซึ่งมีหน้าที่และอำนาจในการแก้ไขปัญหา จึงขอให้ตรวจสอบ

๒. การตรวจสอบ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการ
ตรวจสอบ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบ
การละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยพิจารณาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน
ดังต่อไปนี้

๒.๑ รายการเอกสาร พยานหลักฐานจากการตรวจสอบ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๒.๑.๑ รายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน ที่ ๓๑๖/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๑๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๐

๒.๑.๒ รายงานการลงพื้นที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อวันที่ ๙ - ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ณ ตำบลด่านแม่แฉลบ อำเภอศรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี

๒.๑.๓ รายงานสรุปการหารือระหว่างพนักงานเจ้าหน้าที่กับผู้แทนส่วนอนุรักษ์ทรัพยากร สำนักอุทยานแห่งชาติ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เมื่อวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๖ ณ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

๒.๑.๔ หนังสือสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๓ (บ้านโป่ง) ด่วนที่สุด ที่ ทส ๐๙๓๓.๕/๘๓๘๔ ลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๖ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๕ รายงานการลงพื้นที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อวันที่ ๙ - ๑๐ กันยายน ๒๕๖๖ ณ ตำบลด่านแม่แฉลบ อำเภอศรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี

๒.๑.๖ หนังสือผู้ถูกร้อง ที่ ทส ๐๙๓๐.๑๒๐๒/๒๐๐๑๙ ลงวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๖๖ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๗ หนังสือจังหวัดกาญจนบุรี ที่ กจ ๐๐๑๗.๑/๑๗๐๓๕ ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๖๖ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๒ ข้อเท็จจริงจากการตรวจสอบ

๒.๒.๑ ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ร้อง

๑) [REDACTED] ประชาชนชาวอำเภอศรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งได้รับความเดือดร้อนจากความล่าช้าในการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินสำหรับผู้อพยพจากการสร้างเขื่อนศรีนครินทร์ แต่ประสงค์ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ขอรายละเอียดและข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจาก [REDACTED] กำนันตำบลด่านแม่แฉลบ อำเภอศรีสวัสดิ์

๒) [REDACTED] กำนันตำบลด่านแม่แฉลบ ได้ให้ข้อเท็จจริงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ในการลงพื้นที่อำเภอศรีสวัสดิ์ เมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๖ สรุปได้ดังนี้

๒.๑) เมื่อปี ๒๕๑๗ คณะรัฐมนตรีมีมติให้อพยพประชาชนจากพื้นที่ที่จะถูกน้ำท่วมจากการสร้างเขื่อนศรีนครินทร์ และจัดสรรที่ดินให้กับประชาชนโดยแบ่งเป็นที่ดินให้ครอบครัวละ ๒๐ - ๒๕ ไร่ ครอบครัวที่จะได้รับที่ดินต้องเป็นผู้ที่การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ได้สำรวจไว้แล้วตั้งแต่ต้นปี ๒๕๑๗ ประมาณ ๑,๒๐๐ ครอบครัว และให้จัดทำใบสำคัญกรรมสิทธิ์ให้แก่ประชาชนที่เข้าไปอยู่ทำประโยชน์จริงภายในเวลาอันสมควร

๒.๒) พื้นที่ที่ได้รับจัดสรรตามข้อ ๒.๑) แบ่งเป็น ๒ ส่วน ดังนี้

๒.๒.๑) พื้นที่ตอนบนสำหรับประชาชน ๙๐๐ ครอบครัว ได้แก่ บริเวณบ้านดงเสลา เตาเหล้า ongsit ถึงบ้านนาสวน

๒.๒.๒) พื้นที่ตอนล่างสำหรับประชาชน ๓๐๐ ครอบครัว ได้แก่
บริเวณห้วยสามสุ้ย

๒.๓) พื้นที่จัดสรรตอนบนเกือบทั้งหมดทับซ้อนกับพื้นที่อุทยานแห่งชาติ
ศรีนครินทร์ ทำให้ประชาชนผู้ได้รับการจัดสรรไม่สามารถนำที่ดินของตนไปออกเอกสารสิทธิได้
ทั้งนี้ สถานที่ราชการในอำเภอศรีสวัสดิ์ก็ทับซ้อนกับพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์เช่นกัน

๒.๔) ประชาชน ๙๐๐ ครอบครัวต้องการโฉนดที่ดินในแปลงที่ดินตนเอง
ได้รับจัดสรร แต่เนื่องจากเวลาล่วงเลยมานานหลายสิบปี ปัญหา ยังไม่ได้รับการแก้ไข การดำเนินการของ
ผู้ถูกร้องเป็นไปอย่างล่าช้า ประชาชนบางรายที่มีชื่อในผังแสดงแปลงจัดสรรได้เสียชีวิตไปแล้ว จึงอาจทำให้
เกิดปัญหาการโอนสิทธิในที่ดินดังกล่าว

๒.๒.๒ ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ถูกร้อง

๑) ผู้ถูกร้องชี้แจงว่า

๑.๑) เดิมบริเวณพื้นที่ในท้องที่ตำบลด่านแม่แฉลบ ตำบลนาสวน อำเภอ
ศรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี เป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่สงวนหวงห้ามไว้ใช้ในราชการทหาร ตามพระราชกฤษฎีกา
กำหนดเขตหวงห้ามที่ดินในท้องที่อำเภอเมืองกาญจนบุรี อำเภอวังขนาย อำเภอบ้านทวน และอำเภอวังกะ
จังหวัดกาญจนบุรี พุทธศักราช ๒๔๘๑ (ต่อไปในรายงานนี้จะเรียกว่า พระราชกฤษฎีกากำหนดเขต
หวงห้ามที่ดินฯ พุทธศักราช ๒๔๘๑)

๑.๒) เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๑๗ คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้นำ
ที่ดินไปจัดสรรให้แก่ประชาชนที่อพยพจากน้ำท่วมเนื่องจากการสร้างเขื่อนศรีนครินทร์ โดยบริเวณที่ดิน
ที่จะจัดสรรให้กับประชาชนแบ่งเป็น ๒ ส่วน ดังนี้

๑.๒.๑) พื้นที่ตอนบน ได้แก่ บริเวณที่ดินตั้งแต่บ้านดงเสลา เตาเหล้า
องสิต ถึงบ้านนาสวน ให้เป็นที่ตั้งที่ว่าการอำเภอ วัด โรงเรียน สถานีอนามัย สถานที่ราชการ ย่านการค้า
และอื่น ๆ กับให้ประชาชนจากตำบลด่านแม่แฉลบ บ้านนาสวน และเขาโจด รวม ๙๐๐ ครอบครัว
ใช้เป็นที่อยู่อาศัยและทำกิน เนื้อที่ประมาณ ๑๕,๐๐๐ ไร่

๑.๒.๒) พื้นที่ตอนล่าง ได้แก่ บริเวณห้วยสามสุ้ย ให้เป็นที่ตั้งหมู่บ้าน
ของประชาชนจากตำบลท่ากระดานและหนองเป็ด รวม ๓๐๐ ครอบครัว เนื้อที่ประมาณ ๗,๐๐๐ ไร่

๑.๓) เมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๒๔ ได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนด
บริเวณที่ดินป่าเขาพระฤๅษีและป่าเขาบ่อแร่ ในท้องที่ตำบลชะแล ตำบลท่าขนุน ตำบลหินดาด ตำบลลิ้นถิ่น
อำเภอทองผาภูมิ ตำบลเขาโจด ตำบลนาสวน ตำบลด่านแม่แฉลบ ตำบลหนองเป็ด ตำบลท่ากระดาน
อำเภอศรีสวัสดิ์ และตำบลไทรโยค อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ให้เป็นอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๔
(ต่อไปในรายงานนี้จะเรียกว่า พระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินฯ พ.ศ. ๒๕๒๔) มีผลให้พื้นที่จัดสรรตอนบน
เกือบทั้งหมดอยู่ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์

๑.๔) วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๙ ได้มีพระราชกฤษฎีกาถอนการหวงห้าม ที่ราชพัสดุที่ได้หวงห้ามไว้เพื่อประโยชน์ในราชการทหาร ในท้องที่ตำบลนาสวน และตำบลด่านแม่แฉลบ อำเภอสรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. ๒๕๖๙ แปลงหมายเลขทะเบียน ที่ กจ ๒๐๙ เนื้อที่ทั้งหมด ประมาณ ๒,๑๕๔,๐๖๒ ไร่ ๒ งาน ออกบางส่วน โดยนำเนื้อที่ประมาณ ๘๑,๐๖๒ ไร่ ไปจัดให้แก่ ประชาชนที่อพยพจากน้ำท่วม ซึ่ง กฟผ. ได้นำไปจัดสรรให้แก่ประชาชน ๙๐๐ ครอบครัว เนื้อที่ประมาณ ๑๕,๐๐๐ ไร่

๑.๕) เมื่อปี ๒๕๕๘ คณะกรรมการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สถานิติบัญญัติแห่งชาติ (คณะกรรมการฯ) ส่งรายงานผลการพิจารณาเรื่องร้องเรียนกรณีประชาชน ตำบลนาสวนถูกเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์จับกุม โดยอ้างว่าพื้นที่ดังกล่าวอยู่ในเขต อุทยานแห่งชาติ โดยคณะกรรมการฯ เสนอแนะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องแก้ไขปัญหาให้แก่ประชาชน ๙๐๐ ครอบครัว ที่ได้รับผลกระทบและต้องอพยพจากการก่อสร้างเขื่อนศรีนครินทร์ โดยการเพิกถอน อุทยานแห่งชาติ และนำไปจัดสรรออกเอกสารสิทธิ

๑.๖) จังหวัดกาญจนบุรี มีคำสั่งที่ ๒๘๓๗/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ แต่งตั้งคณะทำงานแก้ไขปัญหากลุ่มบุคคลที่อพยพมาจากพื้นที่ที่ถูกน้ำท่วมจากการสร้างเขื่อนศรีนครินทร์ ท้องที่ตำบลนาสวน และตำบลด่านแม่แฉลบ อำเภอสรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี (คณะทำงานฯ) โดยให้มีหน้าที่ สืบรวจจัดทำข้อมูลที่ดิน และแผนที่ของเขตที่ดินกลุ่มบุคคลที่อพยพมาจากพื้นที่ที่ถูกน้ำท่วมจากการก่อสร้าง เขื่อนศรีนครินทร์ ๙๐๐ ครอบครัว และได้รับการจัดสรรที่ดิน ๑๕,๐๐๐ ไร่ จาก กฟผ.

สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๓ (บ้านโป่ง) มีหนังสือที่ ทส ๐๙๑๓.๖/๐๓๑๔๘ ลงวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๙ แจ้งผู้ถูกร้องว่า คณะทำงานฯ ได้ตรวจสอบจัดทำข้อมูลที่ดิน และแผนที่ขอบเขตที่ดินกลุ่มบุคคลที่อพยพมาจากพื้นที่ที่ถูกน้ำท่วมจากการก่อสร้างเขื่อนศรีนครินทร์แล้ว ปรากฏว่า มีพื้นที่ที่ยอยู่นอกเขตอุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ ๒๐๗ ไร่ และมีพื้นที่ที่มีสภาพป่าไม้สมบูรณ์ ๗ ไร่ จึงคงเหลือพื้นที่ที่จะจัดสรรให้ผู้อพยพ โดยจะต้องเพิกถอนออกจากอุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ ประมาณ ๑๔,๗๘๖ ไร่

๑.๗) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีหนังสือที่ ทส ๐๙๑๐.๕๐๒/๒๖๔๔ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ถึงเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เสนอร่างพระราชกฤษฎีกา กำหนดบริเวณที่ดินป่าเขาพระฤๅษี และป่าเขาบ่อแร่ แปลงที่สอง ป่าโรงงานกระดาศไทย แปลงที่หก และป่าเขาพระฤๅษี และป่าเขาบ่อแร่ แปลงที่หนึ่ง ในท้องที่ตำบลเขาโจด ตำบลนาสวน ตำบลด่านแม่แฉลบ ตำบลแม่กระบุง อำเภอสรีสวัสดิ์ และตำบลสหกรณ์นิคม ตำบลหินดาด ตำบลลิ้นถิ่น อำเภอทองผาภูมิ และตำบลไทรโยค อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ให้เป็นอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. (ต่อไปในรายงานนี้จะเรียกว่า ร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินฯ) โดยยกเลิกพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินฯ พ.ศ. ๒๕๖๔

/เนื่องจาก ...

เนื่องจากแนวเขตอุทยานแห่งชาติเดิมไม่สอดคล้องกับสภาพภูมิประเทศจริง รวมทั้งแนวเขตการปกครองไม่เป็นปัจจุบัน อีกทั้งแผนที่มาตราส่วน ๑ : ๖๐๐,๐๐๐ เป็นมาตราส่วนที่เล็กมากทำให้ประชาชนเข้าใจคลาดเคลื่อน ประกอบกับมีการกันพื้นที่ในท้องที่ตำบลนาสวน และตำบลด่านแม่แฉลบ อำเภอศรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี ออกจากเขตอุทยานแห่งชาติมอญให้ กฟผ. เพื่อจัดให้ประชาชน ๙๐๐ ครอบครัวที่ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างเขื่อนศรีนครินทร์ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๑๗ จึงได้ปรับแก้รายละเอียดและเขตการปกครองในแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินฯ พ.ศ. ๒๕๒๔ ให้ถูกต้องเป็นปัจจุบัน เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติหลักการ

๑.๘) สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีมีหนังสือ ที่ นร ๐๕๐๓/๑๓๓๓๖ ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๑ แจ้งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมว่า ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องได้เสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินฯ โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เห็นด้วยในหลักการ และมีข้อสังเกตเพิ่มเติมเกี่ยวกับพื้นที่ทับซ้อนซึ่งอยู่ในอำนาจอำนาจที่รับผิดชอบของกรมพัฒนาที่ดิน สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และกรมชลประทาน จึงเห็นสมควรให้ตรวจสอบร่วมกันอีกครั้ง เพื่อความชัดเจนและไม่เกิดปัญหาในการดำเนินงานภายหลัง ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรีในขณะนั้น [REDACTED] สั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรีพิจารณาแล้วมีคำสั่งให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรับร่างพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวไปพิจารณาร่วมกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้ได้ข้อยุติก่อนเสนอคณะรัฐมนตรี

๑.๙) เมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ผู้ถูกร้องได้เชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมพัฒนาที่ดิน สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรมชลประทาน กฟผ. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในสังกัดผู้ถูกร้อง ได้แก่ สำนักฟื้นฟูและพัฒนาพื้นที่อนุรักษ์ สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๓ (บ้านโป่ง) กองนิติการ และอุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ เข้าร่วมประชุมเพื่อพิจารณากรณีกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีข้อสังเกตเกี่ยวกับการทับซ้อนของพื้นที่ โดยที่ประชุมมีมติเห็นชอบในหลักการร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินฯ และให้ผู้ถูกร้องเสนอร่างพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวเพื่อให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติต่อไป

๑.๑๐) ตามมาตรา ๘ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒^๑ บัญญัติให้การกำหนดให้พื้นที่บริเวณใดเป็นอุทยานแห่งชาติ การขยายอุทยานแห่งชาติ

/หรือการเพิกถอน ...

^๑ มาตรา ๘ วรรคสาม ในการกำหนดให้พื้นที่บริเวณใดเป็นอุทยานแห่งชาติ การขยายอุทยานแห่งชาติ หรือการเพิกถอนอุทยานแห่งชาติไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ให้มีการรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย ชุมชนที่เกี่ยวข้อง และประชาชน เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาดำเนินการ ทั้งนี้ ตามประกาศที่รัฐมนตรีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

หรือการเพิกถอนอุทยานแห่งชาติ ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ให้มีการรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย ชุมชนที่เกี่ยวข้องและประชาชน เพื่อนำมาประกอบการดำเนินการ ทั้งนี้ ตามประกาศที่รัฐมนตรีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ โดยดำเนินการตามแนวทางการประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย ชุมชนที่เกี่ยวข้อง และประชาชน ในการกำหนดพื้นที่การขยาย และการเพิกถอนอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ และสวนรุกขชาติ พ.ศ. ๒๕๖๔ โดยมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

๑.๑๑) สำนักฟื้นฟูและพัฒนาพื้นที่อนุรักษ์ มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ทส ๐๔๑๐.๗๐๒/๔๕๙๖ ลงวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๖๕ แจ้งว่า ในคราวประชุมคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงปัญหาแนวเขตป่าอนุรักษ์ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๖๓ ที่ประชุมมีมติว่า เส้นแนวเขตอุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์มีความคลาดเคลื่อน เห็นสมควรปรับแก้แนวเขตและเจ้าหน้าที่ได้จัดทำแผนที่ท้ายร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินฯ ตามมติคณะกรรมการ

๑.๑๒) ผู้ถูกร้องโดยสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๓ (บ้านโป่ง) ได้ร่วมกับอุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ จัดรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสีย ชุมชนที่เกี่ยวข้อง และประชาชน ในการกำหนดบริเวณที่ดินและการเพิกถอนอุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ จังหวัดกาญจนบุรี (บางส่วน) มีผู้แสดงความคิดเห็นทั้งสิ้น ๑๓๕ ราย ประกอบด้วยผู้เห็นด้วย ๑๓๒ ราย ผู้ไม่เห็นด้วย ๓ ราย ดังนี้

(๑) ที่ประชุมเมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๖ ณ ที่ทำการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย เขื่อนศรีนครินทร์ และเมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๖ ณ ที่ว่าการอำเภอศรีสวัสดิ์ ซึ่งมีผู้เข้าร่วมประชุมทั้งหมด ๑๑๓ คน มีมติเป็นเอกฉันท์เห็นชอบการกำหนดบริเวณที่ดินและการเพิกถอนอุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ จังหวัดกาญจนบุรี (บางส่วน)

(๒) ผู้ถูกร้องได้จัดรับฟังความคิดเห็นผ่านเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ ตั้งแต่วันที่ ๒๑ มิถุนายน - ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๖ มีผู้แสดงความคิดเห็น ๒๒ ราย ประกอบด้วยผู้เห็นด้วย ๑๙ ราย ผู้ไม่เห็นด้วย ๓ ราย

๒) สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๓ (บ้านโป่ง) ซึ่งแจ้งเกี่ยวกับความเป็นมาของพื้นที่จัดสรร และการรับฟังความคิดเห็นในการกำหนดบริเวณที่ดินและการเพิกถอนอุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ จังหวัดกาญจนบุรี (บางส่วน) สอดคล้องกับผู้ถูกร้อง

๒.๒.๓ ข้อเท็จจริงจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑) อำเภอศรีสวัสดิ์ และการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย เขื่อนศรีนครินทร์ ซึ่งแจ้งในการร่วมประชุมหารือ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ณ ที่ว่าการอำเภอศรีสวัสดิ์ เกี่ยวกับความเป็นมาของพื้นที่จัดสรรสอดคล้องกับผู้ถูกร้อง และให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาของประชาชนที่ได้รับการจัดสรรที่ดิน สอดคล้องกับ [REDACTED] กำนันตำบลด่านแม่ฉลวย

๒) จังหวัดกาญจนบุรีให้ข้อเท็จจริงสรุปได้ว่า ได้ประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อติดตามความคืบหน้าการแก้ไขปัญหาของประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนจากการสร้างเขื่อนศรีนครินทร์ เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๖๖ ณ ศาลากลางจังหวัดกาญจนบุรี ที่ประชุมได้รับทราบข้อเท็จจริงจากตัวแทนของผู้ถูกร้อง เกี่ยวกับการเสนอร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินฯ ซึ่งสอดคล้องกับข้อเท็จจริงจากผู้ถูกร้อง

ทั้งนี้ เนื่องจากบริบทในพื้นที่และข้อเท็จจริงได้เปลี่ยนแปลงไป และเพื่อให้การแก้ไขปัญหาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จังหวัดกาญจนบุรีจึงยกเลิกคำสั่ง ที่ ๙๑๒/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๑ เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานแก้ไขปัญหาของประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการอพยพออกจากพื้นที่ที่สร้างเขื่อนศรีนครินทร์ ตามมติคณะรัฐมนตรี และได้มีคำสั่ง ที่ ๒๒๖๖/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๖ เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานแก้ไขปัญหาของประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการอพยพออกจากพื้นที่ที่สร้างเขื่อนศรีนครินทร์

๒.๒.๔ การแสวงหาข้อเท็จจริงของพนักงานเจ้าหน้าที่

๑) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเคยได้รับเรื่องร้องเรียนปัญหาความเดือดร้อนจากการอพยพจากการสร้างเขื่อนศรีนครินทร์ เมื่อปี ๒๕๔๘ ซึ่งมีความเห็นและข้อเสนอแนะตามรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน ที่ ๓๑๖/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๑๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๐ สรุปได้ว่า

๑.๑) คณะอนุกรรมการสิทธิในการจัดการที่ดินและป่ามีมติในการประชุมครั้งที่ ๒๒/๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๐ ว่า การประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินฯ พ.ศ. ๒๕๒๔ ทับซ้อนที่ดินที่จัดสรรให้แก่ผู้อพยพจากการสร้างเขื่อนศรีนครินทร์ และการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยและที่ทำกินของผู้อพยพจากการสร้างเขื่อนศรีนครินทร์ที่ล่าช้า เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๑.๒) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีมติในคราวประชุมครั้งที่ ๒๖/๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๐ เห็นชอบตามมติคณะอนุกรรมการสิทธิในการจัดการที่ดินและป่า และได้กำหนดมาตรการแก้ไขปัญหาโดยให้ผู้ถูกร้อง ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแก้ไขปัญหาการกันแนวเขตอุทยานแห่งชาติ โดยเร่งการเดินสำรวจแนวเขตอุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ที่ทับซ้อนกับพื้นที่จัดสรรให้ผู้อพยพจากการสร้างเขื่อนให้ชัดเจน และมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อรัฐบาลโดยขอให้มิตติคณะรัฐมนตรีรองรับการแก้ไขปัญหาที่ดินสำหรับผู้อพยพจากการสร้างเขื่อนโดยเร่งด่วน

๒) เมื่อวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๖ พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ลงพื้นที่ ณ ตำบลด่านแม่แฉลบ โดยมี [REDACTED] กำนันตำบลด่านแม่แฉลบ และประชาชนในพื้นที่บ้านโป่งหวาย

หมู่ที่ ๕ และบ้านดงเสลา หมู่ที่ ๖ ตำบลด่านแม่แฉลบ อำเภอสรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี ให้ข้อเท็จจริงสรุปได้ดังนี้

๒.๑) [REDACTED] ได้ร่วมประชุมรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสีย ชุมชนที่เกี่ยวข้องและประชาชน ในการกำหนดบริเวณที่ดินและการเพิกถอนอุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ จังหวัดกาญจนบุรี (บางส่วน) เมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๖ ณ ที่ทำการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย เขื่อนศรีนครินทร์ ซึ่งที่ประชุมมีมติเห็นชอบการเพิกถอนพื้นที่เขตอุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ จังหวัดกาญจนบุรี (บางส่วน) พื้นที่ ๑๔,๗๘๖ ไร่

๒.๒) [REDACTED] และประชาชนในตำบลด่านแม่แฉลบ ได้ร่วมประชุม การรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย ชุมชนที่เกี่ยวข้อง และประชาชนในการ กำหนดบริเวณที่ดินและการเพิกถอนอุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ จังหวัดกาญจนบุรี (บางส่วน) เมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๖ ณ ที่ทำการอำเภอสรีสวัสดิ์ ซึ่งที่ประชุมมีมติเห็นชอบการเพิกถอนพื้นที่ เขตอุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ จังหวัดกาญจนบุรี (บางส่วน) พื้นที่ ๑๔,๗๘๖ ไร่

๒.๓) ประชาชนในตำบลด่านแม่แฉลบที่อพยพมาจากพื้นที่ที่ถูกน้ำท่วม จากการสร้างเขื่อนศรีนครินทร์ พอใจกับการดำเนินการเพื่อเพิกถอนอุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ ของผู้ถูกร้อง พื้นที่ตอนบนสำหรับประชาชน ๙๐๐ ครอบครัวย แต่เนื่องจากการแก้ไขปัญหาใช้ระยะเวลายานหลายสิบปี จึงประสงค์ให้เร่งรัดการดำเนินการของผู้ถูกร้อง

๓. ความเห็นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรณีตามคำร้องมีประเด็นที่ต้องพิจารณาว่า ผู้ถูกร้องได้กระทำหรือละเลยการกระทำ อันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อผู้ร้องและผู้ได้รับผลกระทบ กรณีแก้ไขปัญหาและช่วยเหลือเยียวยา ผู้ได้รับผลกระทบจากการสร้างเขื่อนศรีนครินทร์ ๙๐๐ ครอบครัวย ในพื้นที่อำเภอสรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี เป็นไปด้วยความล่าช้า หรือไม่ โดยมีข้อพิจารณา ดังนี้

๓.๑) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๓๗^๒ และมาตรา ๔๓ (๒)^๓ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ข้อ ๑๗^๔ และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม

/และวัฒนธรรม ...

^๒ มาตรา ๓๗ บุคคลย่อมมีสิทธิในทรัพย์สินและการสืบมรดก
ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นว่านี้ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

ฯลฯ

ฯลฯ

^๓ มาตรา ๔๓ บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒) จัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืนตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

ฯลฯ

ฯลฯ

^๔ ข้อ ๑๗

(๑) ทุกคนมีสิทธิที่จะเป็นเจ้าของทรัพย์สินโดยลำพังตนเอง เช่นเดียวกับโดยร่วมกับผู้อื่น

(๒) บุคคลใด ๆ จะถูกริบทรัพย์สินโดยพลการไม่ได้

และวัฒนธรรม ข้อ ๑ วรรคสอง^๕ ให้การรับรองสิทธิของบุคคลในทรัพย์สินไว้เป็นหลักว่า บุคคลย่อมมีสิทธิในทรัพย์สิน และขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ สามารถจัดการ โภคทรัพย์และทรัพยากรธรรมชาติของตนได้อย่างเสรีและจะไม่ถูกลิดรอนวิถีทางยังชีพของตนไม่ว่าในกรณีใด อีกทั้งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๗๒ (๓)^๖ และ มาตรา ๒๕๘ ช. (๒)^๗ และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ข้อ ๑๑ วรรคหนึ่ง^๘ บัญญัติให้เป็นหน้าที่ของรัฐในการจัดให้มีมาตรการกระจายการถือครองที่ดินเพื่อให้ประชาชนสามารถมีที่ทำกินได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม รวมทั้งการตรวจสอบกรรมสิทธิ์และการถือครองที่ดินทั้งประเทศเพื่อแก้ไขปัญหากรรมสิทธิ์และสิทธิครอบครองที่ดินอย่างเป็นระบบ และรัฐจะต้องดำเนินขั้นตอนที่เหมาะสมเพื่อรับรองสิทธิของบุคคลในมาตรฐานการครองชีพที่เพียงพอและดีขึ้นอย่างต่อเนื่องสำหรับตนเองและครอบครัว

๓.๒ จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า

๓.๒.๑ เดิมบริเวณพื้นที่พิพาทเนื้อที่ ๑๕,๐๐๐ ไร่ บริเวณตั้งแต่บ้านดงเสลา เตาเหล้าองสิต ถึงบ้านนาสวน ในท้องที่ตำบลด่านแม่แฉลบ ตำบลนาสวน อำเภอศรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี เป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่สงวนหวงห้ามไว้ใช้ในราชการทหาร ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตต์หวงห้ามที่ดินในท้องที่อำเภอเมืองกาญจนบุรี อำเภอวังขนาย อำเภอบ้านทวน และอำเภอวังกะ จังหวัดกาญจนบุรี

/พุทธศักราช ...

^๕ ข้อ ๑ วรรคสอง เพื่อจุดมุ่งหมายของตน ประชาชาติทั้งปวงอาจจัดการโภคทรัพย์และทรัพยากรธรรมชาติของตนได้อย่างเสรี โดยไม่กระทบต่อพันธกรณีใด ๆ อันเกิดจากความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักการแห่งผลประโยชน์ร่วมกันและกฎหมายระหว่างประเทศ และประชาชาติจะไม่ถูกลิดรอนวิถีทางยังชีพของตนไม่ว่าในกรณีใด

^๖ มาตรา ๗๒ รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และพลังงาน ดังต่อไปนี้

๑.๒.๑

๑.๒.๑

(๓) จัดให้มีมาตรการกระจายการถือครองที่ดินเพื่อให้ประชาชนสามารถมีที่ทำกินได้อย่างทั่วถึง และเป็นธรรม

๑.๒.๑

๑.๒.๑

^๗ มาตรา ๒๕๘ ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยในด้านต่าง ๆ ให้เกิดผล ดังต่อไปนี้

๑.๒.๑

๑.๒.๑

๑.๒.๑

๑.๒.๑

๑.๒.๑

(๒) จัดให้มีการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม รวมทั้งการตรวจสอบกรรมสิทธิ์และการถือครองที่ดินทั้งประเทศเพื่อแก้ไขปัญหากรรมสิทธิ์และสิทธิครอบครองที่ดินอย่างเป็นระบบ

^๘ ข้อ ๑๑ วรรคหนึ่ง รัฐภาคีแห่งกติกานี้รับรองสิทธิของทุกคนในมาตรฐานการครองชีพที่เพียงพอสำหรับตนเองและครอบครัว ซึ่งรวมถึงอาหาร เครื่องนุ่งห่ม และที่อยู่อาศัยอย่างเพียงพอ และสภาพการครองชีพที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง รัฐภาคีจะต้องดำเนินขั้นตอนที่เหมาะสมเพื่อประกันการทำให้สิทธินี้เป็นจริง โดยรับรองความสำคัญอย่างแท้จริงของความร่วมมือระหว่างประเทศบนพื้นฐานของความยินยอมโดยเสรี

พุทธศักราช ๒๔๘๑ จนกระทั่งเมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๑๗ คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้นำที่ดินบริเวณดังกล่าว ไปจัดสรรให้แก่ประชาชน ๙๐๐ ครอบครัว ที่อพยพจากน้ำท่วมเนื่องจากการสร้างเขื่อนศรีนครินทร์ กับให้จัดทำใบสำคัญกรรมสิทธิ์ให้แก่ประชาชนที่เข้าไปอยู่ทำประโยชน์จริงภายในเวลาอันสมควร

๓.๒.๒ เมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๒๔ ได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินป่าเขาพระฤๅษีและป่าเขาบ่อแร่ ในท้องที่ตำบลชะแล ตำบลท่าขนุน ตำบลหินลาด ตำบลลิ้นถิ่น อำเภอทองผาภูมิ ตำบลเขาโจด ตำบลนาสวน ตำบลด่านแม่แฉลบ ตำบลหนองเป็ด ตำบลท่ากระดาน อำเภอศรีสวัสดิ์ และตำบลไทรโยค อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ให้เป็นอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๔ มีผลให้พื้นที่พิพาทเกือบทั้งหมดอยู่ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์

๓.๒.๓ เมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๒๙ ได้มีพระราชกฤษฎีกาถอนการหวงห้ามที่ราชพัสดุที่ได้หวงห้ามไว้เพื่อประโยชน์ในราชการทหาร ในท้องที่ตำบลนาสวน และตำบลด่านแม่แฉลบ อำเภอศรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. ๒๕๒๙ มีผลให้พื้นที่จัดสรรไม่เป็นที่ดินราชพัสดุ แต่ยังคงอยู่ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ ทำให้ประชาชนผู้ได้รับการจัดสรรไม่อาจนำที่ดินของตนไปออกเอกสารสิทธิได้

๓.๒.๔ การแก้ไขปัญหาดังกล่าวของส่วนราชการเป็นไปอย่างล่าช้า ทำให้เมื่อปี ๒๕๔๘ มีประชาชนร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งได้ตรวจสอบและมีความเห็นว่าการประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินฯ พ.ศ. ๒๕๒๔ ทับซ้อนที่ดินที่จัดสรรให้แก่ผู้อพยพจากการสร้างเขื่อนศรีนครินทร์ และการแก้ไขปัญหาก็อยู่อาศัยและที่ทำกินของผู้อพยพจากการสร้างเขื่อนศรีนครินทร์ที่ล่าช้า เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน และได้กำหนดมาตรการแก้ไขปัญหาคือให้ผู้ถูกร้องให้ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแก้ไขปัญหการกันแนวเขตอุทยานแห่งชาติ โดยเร่งการเดินสำรวจแนวเขตอุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ที่ทับซ้อนกับพื้นที่จัดสรรให้ผู้ที่ย้ายมาจากการสร้างเขื่อนให้ชัดเจนตามรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน ที่ ๓๑๖/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๐

๓.๒.๕ เมื่อปี ๒๕๕๘ คณะกรรมการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้มีข้อเสนอแนะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องแก้ไขปัญหามาให้ประชาชน ๙๐๐ ครอบครัว ที่ได้รับผลกระทบและต้องอพยพจากการก่อสร้างเขื่อนศรีนครินทร์ โดยการเพิกถอนเขตอุทยานแห่งชาติ และนำไปจัดสรรออกเอกสารสิทธิ ต่อมาในปีเดียวกันจังหวัดกาญจนบุรีได้แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อสำรวจจัดทำข้อมูลที่ดิน และแผนที่ของเขตที่ดินกลุ่มบุคคล ๙๐๐ ครอบครัว ที่อพยพมาจากพื้นที่ที่ถูกน้ำท่วมจากการก่อสร้างเขื่อนศรีนครินทร์ และได้รับการจัดสรรที่ดิน ๑๕,๐๐๐ ไร่ จาก กฟผ.

๓.๒.๖ เมื่อปี ๒๕๖๐ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้เสนอร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินฯ ต่อคณะรัฐมนตรีขออนุมัติหลักการเพิกถอนพื้นที่ดังกล่าว

ออกจากเขตอุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ แต่ยังอาจมีปัญหาพื้นที่ทับซ้อนซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่รับผิดชอบของส่วนราชการอื่น ต่อมาเมื่อปี ๒๕๖๑ ผู้ถูกร้องจึงได้ประชุมส่วนราชการที่เกี่ยวข้องจนได้ข้อยุติ และให้ผู้ถูกร้องเสนอร่างพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติต่อไป

๓.๒.๗ เมื่อเดือนมิถุนายน - กรกฎาคม ๒๕๖๖ ผู้ถูกร้องโดยสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๓ (บ้านโป่ง) ได้ร่วมกับอุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ จัดรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียชุมชนที่เกี่ยวข้อง และประชาชน ตามมาตรา ๘ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ ในการกำหนดบริเวณที่ดินและการเพิกถอนอุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ จังหวัดกาญจนบุรี (บางส่วน) และรับฟังความคิดเห็นผ่านเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยมีผู้แสดงความคิดเห็นทั้งสิ้น ๑๓๕ ราย ประกอบด้วยผู้เห็นด้วย ๑๓๒ ราย ผู้ไม่เห็นด้วย ๓ ราย

๓.๒.๘ เมื่อปี ๒๕๖๖ มีประชาชนร้องเรียนเรื่องดังกล่าวต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอีกครั้งว่า การแก้ไขปัญหาตามมาตรการข้างต้นยังไม่มีความคืบหน้า

๓.๓ พิจารณาแล้วเห็นว่า นับตั้งแต่ปี ๒๕๑๗ ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้นำที่ดินพิพาทไปจัดสรรให้แก่ประชาชน ๙๐๐ ครอบครัว ที่ต้องอพยพออกจากพื้นที่จากการสร้างเขื่อนศรีนครินทร์ ซึ่งรวมครอบครัวของผู้ร้องด้วย จนกระทั่งปัจจุบันเป็นเวลายาวนานถึง ๕๐ ปี และเป็นเวลาถึง ๑๖ ปี นับตั้งแต่ปี ๒๕๕๐ ที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มีมาตรการเพื่อให้ผู้ถูกร้องแก้ไขปัญหาการทับซ้อนในที่ดินพิพาทระหว่างพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์กับพื้นที่ที่ประชาชนได้รับการจัดสรรจาก กพผ. จนกระทั่งถึงปี ๒๕๖๖ ที่ผู้ถูกร้องได้จัดรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียชุมชนที่เกี่ยวข้อง และประชาชน ซึ่งผู้ที่แสดงความคิดเห็นเกือบทั้งหมดเห็นด้วยกับการดำเนินการของผู้ถูกร้อง เพื่อที่จะเสนอร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินฯ สำหรับกันพื้นที่พิพาทออกจากเขตอุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ต่อคณะรัฐมนตรี ซึ่งจะทำให้ประชาชนในพื้นที่พิพาทสามารถขอออกเอกสารสิทธิได้ ความล่าช้าดังกล่าวย่อมส่งผลกระทบต่อสิทธิในทรัพย์สินและสิทธิชุมชนในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้รับการรับรองและคุ้มครองโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปณิญาสากล่าวด้วยสิทธิมนุษยชน และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

กรณีจึงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องได้กระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน เห็นควรเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อผู้ถูกร้อง และเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อคณะรัฐมนตรี และคณะทำงานแก้ไขปัญหาของประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการอพยพออกจากพื้นที่ที่สร้างเขื่อนศรีนครินทร์ ตามคำสั่งจังหวัดกาญจนบุรี ที่ ๒๒๖๖/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๖ ซึ่งมีหน้าที่และอำนาจแก้ไขปัญหาในที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินของผู้อพยพจากการสร้างเขื่อนศรีนครินทร์ เพื่อดำเนินการต่อไป

๔. มติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๒/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๗ จึงมีมติว่า กรณีตามคำร้อง ผู้ถูกร้องได้กระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน และให้เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อผู้ถูกร้อง และเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อคณะรัฐมนตรี และคณะทำงานแก้ไขปัญหาของประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการอพยพออกจากพื้นที่ที่สร้างเขื่อนศรีนครินทร์ ตามคำสั่งจังหวัดกาญจนบุรี ที่ ๒๒๖๖/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๖ เพื่อดำเนินการต่อไป ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๑) และ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๑) และ (๓) ประกอบมาตรา ๓๖ และมาตรา ๔๒ ดังนี้

๔.๑ มาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน

ให้ผู้ถูกร้องเร่งเสนอร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินป่าเขาพระฤๅษี และป่าเขาบ่อแร่ แปลงที่สอง ป่าโรงงานกระดาศไทย แปลงที่หก และป่าเขาพระฤๅษี และป่าเขาบ่อแร่ แปลงที่หนึ่ง ในท้องที่ตำบลเขาโจด ตำบลนาสวน ตำบลด่านแม่แฉลบ ตำบลแม่กระบุง อำเภอศรีสวัสดิ์ และตำบลสหกรณ์นิคม ตำบลหินดาด ตำบลลิ้นถิ่น อำเภอทองผาภูมิ และตำบลไทรโยค อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ให้เป็นอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ซึ่งจะมีผลเพิกถอนพื้นที่เขตอุทยานแห่งชาติ เขื่อนศรีนครินทร์ จังหวัดกาญจนบุรี พื้นที่ ๑๔,๗๘๖ ไร่ โดยเสนอต่อคณะกรรมการอุทยานแห่งชาติและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพิจารณาให้ความเห็นชอบ เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติต่อไป

ทั้งนี้ ให้ดำเนินการภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับรายงานฉบับนี้

๔.๒ มาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

๔.๒.๑ ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินป่าเขาพระฤๅษี และป่าเขาบ่อแร่ แปลงที่สอง ป่าโรงงานกระดาศไทย แปลงที่หก และป่าเขาพระฤๅษี และป่าเขาบ่อแร่ แปลงที่หนึ่ง ในท้องที่ตำบลเขาโจด ตำบลนาสวน ตำบลด่านแม่แฉลบ ตำบลแม่กระบุง อำเภอศรีสวัสดิ์ และตำบลสหกรณ์นิคม ตำบลหินดาด ตำบลลิ้นถิ่น อำเภอทองผาภูมิ และตำบลไทรโยค อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ให้เป็นอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. เป็นการด่วน เมื่อได้รับการเสนอจากกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแล้ว

๔.๒.๒ ให้คณะทำงานแก้ไขปัญหาของประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการอพยพออกจากพื้นที่ที่สร้างเขื่อนศรีนครินทร์ ตามคำสั่งจังหวัดกาญจนบุรี ที่ ๒๒๖๖/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๒๔

กรกฎาคม ๒๕๖๖ เร่งดำเนินการให้ประชาชนได้รับเอกสารสิทธิในที่ดินที่ได้รับจัดสรรโดยเร็ว หลังจากที่พระราชกฤษฎีกาดังกล่าวตามข้อ ๔.๒.๑ มีผลใช้บังคับ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางสาวพรประไพ กาญจนรินทร์

นางปรีดา คงแป้น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาติ เศรษฐมาลินี

นางสาวศยามล ไกยูรวงศ์

นางสาวปติกาญจน์ สิทธิเดช

นายวสันต์ ภัยหลีกลี้

นางสาวสุภัทรา นาคะผิว

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

